

Toolbox Perspectiefgericht Onderwijs

BRILLEN OPENEN DE WERELD VOOR LEERLINGEN

Door perspectiefgericht onderwijs raken leerlingen meer bewust van een andere kijk op situaties of kwesties. Dit daagt ze uit om vraagstukken breder en dieper te benaderen en daardoor ook tot innovatieve, interessante andere oplossingen komen die ze anders niet ontdekt hadden. Zo leren leerlingen hun eigen interesses en drijfveren beter herkennen. De toolbox perspectieven introduceert een nieuwe blik op hoe we ons onderwijs vorm kunnen geven. Hieronder lees je meer over deze benadering en hoe je dit ook in je eigen onderwijs in kan zetten.

PERSPECTIEF

Een perspectief is een manier van kijken, bevragen en omgaan met de wereld. Een bioloog vraagt zich af wat voedsel voedzaam maakt. Een historicus is zich bewust hoe onze voedselproductie in de loop der jaren is veranderd, een (bio-)technoloog denkt na over verdere ontwikkelingen in de toekomst, een econoom over hoe de prijs van voedsel tot stand komt, en een politicus over regels en wetten in relatie tot voedsel. Wanneer leerlingen leren om onderwerpen vanuit verschillende vakgebieden te bevragen ontwikkelen ze niet alleen een kritische en creatieve vaardigheden, maar leren ze ook vakspecifieke manieren van denken en werken. Hiermee biedt perspectiefgericht onderwijs een alternatieve benadering naast leerstof- en leerlinggericht onderwijs.

CURRICULUM IN 20 BRILLEN

Als vervolg op het boek 'Wat is echt de moeite waard om te onderwijzen' van Fred Janssen en collega's, dat in 2018 is verschenen, is nu het gehele curriculum voor het primair en voortgezet onderwijs uitgewerkt in twintig manieren van kijken, denken en werken die we perspectieven of brillen noemen. Met deze twintig perspectieven kan elk onderwerp of thema vanuit

verschillende kanten worden bevraagd en gaan leerlingen op zoek naar antwoorden. Bovendien ontdekken leerlingen in dit proces wat zijzelf en anderen belangrijk vinden. Perspectieven openen zo de wereld voor de leerling en de leerling voor de wereld. Het hart van de toolbox perspectiefgericht onderwijs is een kaartenset waarin de 20 perspectieven in vraagvorm zijn uitgewerkt. Deze vragen sluiten aan bij de kerninzichten uit de betreffende vakgebieden. Aanvullend zijn er posters met brillenoverzichten en diverse werkbladen beschikbaar

waaronder een ontwerpvenster voor docenten om lessen te ontwerpen.

HOE KAN IK MET DE PERSPECTIEVEN AAN DE SLAG GAAN?

Docenten kunnen perspectieven gebruiken om lessen of lessenseries te ontwerpen voor vakgebonden en vakoverstijgend of thematisch onderwijs. Op schoolniveau kunnen perspectieven worden ingezet als doorlopende leerlijnen. Leerlingen kunnen ook zelf aan de slag gaan met perspectieven, bijvoorbeeld bij projecten of profielwerkstukken. Daarnaast kunnen perspectieven ook worden ingezet bij persoonlijke coaching en begeleiding van leerlingen. Om scholen kennis te laten maken met perspectiefgericht onderwijs is er een inspiratiesessie ontwikkeld waarin docenten concreet aan de slag gaan met perspectieven en een doorkijkje geboden wordt naar de verschillende manieren waarop perspectieven kunnen worden ingezet in het onderwijs. Voor scholen die graag met perspectieven aan de slag gaan in hun onderwijs worden professionaliseringstrajecten op maat aangeboden.

Meer informatie over de toolbox perspectiefgericht onderwijs is te vinden op de website www.iclon.nl/perspectieven. Op deze website staat onder andere een webinar over perspectiefgericht onderwijs en een link naar het boek 'Wat is echt de moeite waard om te onderwijzen' dat gratis te downloaden is. Nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot perspectiefgericht onderwijs worden gedeeld via de LinkedIn pagina van het ICLON.

VOORBEELD UIT DE PERSPECTIEVENTOOLBOX

Verbreding

Docenten en leerlingen kunnen perspectieven gebruiken om onderwerpen en thema's vanuit verschillende invalshoeken te bevragen, bijvoorbeeld bij lesontwerpen of projecten.

 Stoffenbril
Uit welke materialen bestaat kleding?

 Samen – en verschilbril
Wat is de sociale impact van kledingproductie?

 Plaatsbril
Waar in de wereld wordt kleding geproduceerd?

Hoe kun je kleding duurzaam maken?

 Regelbril
Welke regels beïnvloeden kledingproductie?

 Milieubrill
Hoe milieuvriendelijk is de productie van kleding?

 Geldbril
Wat kost het om kleding eerlijk te maken?

Verdieping

Elk perspectief bevat uitgewerkte deelvragen die gebaseerd zijn op kerninzichten uit het vakgebied, waardoor onderwerpen of thema's inhoudelijk en verdiepend kunnen worden bevraagd.

Milieubrill

Hoe milieuvriendelijk is het?

- Wat is de grootte van het milieuprobleem?
- Welke technologieën en productiemethoden worden ingezet om het probleem op te lossen?
- Wat wordt er toegevoegd of veranderd in bodem, water, lucht en levend?
- Wat zijn de effecten nu en later?
- Hoe kan het worden verbeterd?

MILIEU

Geldbril

Wat kost het en wat levert het op?

- Welke kosten kun je maken om een goede oplossing te vinden?
- Hoe kun je samenwerkingen aan gaan om een goede oplossing te vinden?
- Hoe kun je de oplossing versimpelen?

ECONOMISCH

Persoonlijke interesses en talenten

Wanneer leerlingen met perspectieven werken krijg je zicht op persoonlijke interesses en talenten, waar je in persoonlijke begeleiding of studiekeuze bij kunt aansluiten.

